

Téereb Yowel ak Kërceen Adāntist Bés bu Juróom-Ñaareel bi bu Lawodise — Limukaay 16

Jeff Pippenger

2025-12-22

Limu fukk ak juróom-benn

Maa ngi leen di jéggal ci lu bariy wax yu ma jiitu ci jël mbir mu njëkk mi. Dama bëgg a teg yenn xët yi ci kàddug wax yu Yàlla yëgle, yu di ay xaaj yu am solo ci jumtukaayu xalaat bi ma bëgg a jëfandikoo bu nu di seet bu jub ci téereb Yoel. Maa ngi fàttalikat ba noppi ne baat bu Ebraayig bi ñu tekki ci téereb Yoel ne “dagg” mbaa “dog,” ame na cosaanam ci anam wi ñuy taxawale kóllère ak sarax ci jamonoy Ibraaima.

Yeenleen, yéen mändi, te ngeen jooy; te yéen ñépp ñiy naan biiñ, ngeen yuux ndax biiñ bu bees bi, ndax dees na ko dagg bàyyi ci seen gémmin. Joel 1:5.

Baati Ebraayik bi di “dagg” mooy H3772, te mooy benn rëdd bu njëkk buy tekki “dagg (wàcc, suuxat walla xar); ci njortam, yàq mbaa lekk ba noppi; ci lu gën a sell, fas kóllère (mooy def mbootaay mbaa njàngat, ci cosaanam dafa aju ci dagg yàpp te jaar ci diggante xaaj yi).”

Xam naa ne li Strong’s ci baat bi di “cut off” jox na ko turu “reen bu njëkk,” ci anlamu yàppuw gramme. Waaye loolu nekk, goxgox bi ñu boole ak kóllère ak Ibraaima, feeñal ne leerug kóllère bi lëkkaloo na ak baat bi, te leer googu ñu samp ko ci reenam ju njëkka ju jaar ci taarix. “Cut” ci anam u taarixu kóllère; mooy misaalu yonent buy ténk ci ay reenam yu njëkk, te itam grammeer gi sant na ko ne mooy reen bu njëkk.

Wax ji ci saar wërse juróom-ñeent bi, du rekk mąggale ne ñoom amuñu ndigalug taw bu mujj bi, ni ko “biiñ bu bees” di tegtal, waaye itam ne ci saa si te fa lañu leen bañe ngir ne ay nit ñi Yàlla fas kóllère ak ñoom, di nit ñi ci kóllère goo gu, ñiy topp seen “xeetu njàlbéen yu njëkk” ba ca Ibraayma.

Xeetu ma dee ci mändiñ mi diirub ñeent-fukk at, dañoo jël seen cosaan yu njëkk ci Ibraaima, muy baayub xeet yu bare. Xeetu ma ga dugg ci Réew mi Yàlla digoon ak Yosuwe, dañoo jël seen cosaan yu njëkk ci Ibraaima. Yawut ya daajoon Almasi bi bant, dañoo jël seen cosaan yu njëkk ci Ibraaima. Burotestaan yi génnoon ci Jamonoy Lëndëm gi, te ñu natt leen ba teg leen weesu, ba noppi Yàlla romb leen ni ay nitam kóllère yu tànn ci atum 1844, dañoo jël seen cosaan yu njëkk ci Ibraaima. Yëngu-yëngu Milere bu Filadelfi bi dugg ci Barab bu Gën a Sell bi 22 Oktoobar 1844, dañoo jël seen cosaan yu njëkk ci Ibraaima. Yëngu-yëngu Milere bu Lawdise bi tabaxaat Yeriko ci 1863, dañoo jël seen cosaan yu njëkk ci Ibraaima. Mbooloom Ajandist yu fanweer-ñetteel yu Lawdise bi Boroom bi di tufli genn ci ay gémminam ca yoonu Dibeer bu agsi waxtu wu gaaw, dañoo jël seen cosaan yu njëkk ci Ibraaima. Xeet yooyu yépp am nañu walla dinañu matal léebub toolub reseñ bi.

Ndëkkit yi ci Yoel di yéewu ngir gis ne dees na leen bañ niki askanu Yàlla, te ne amuñu yégleb ndoxum taw bu mujj bi. Kon li ci ginnaaw loolu mooy dëgg. Ñi Yoel tudd ne sol nañu “kaala yu ndam,” ñoom nag dugg ci kóllëre, dees leen rëdd, te yékkati leen niki sarax. Kóllëre gu jëkk gañu dëggaloon diggante Yàlla ak askan wu tànn, tamit dafa tàmbalee ak benn “dagg” bu mel ni biir sarax bu mujj bu askanu Yàlla, bi tàmbalee ci yoonu Dibéer. Dagg boobu mooy tasare dugub ak ñax mu bon. Ñax mu bon mooy ñu bañ te sànni leen ci safara, waaye dugub mooy ñu boole ko, niki saraxu dugub bu njëkk bu Pentekot, bi ñuy yékkati, “ni ci at yi weesu.”

Am na ñent yu ñuy jébbal ci yoonu ni ñoom a ngi tegtal kóllëreg Ibraayma. Ci Njálbéen 12, “woowees na” Ibraayma te ñu jox ko diggëbu ne dina ko def xeet wu mag. Lii boddul ci kóllëreg gi, waaye mooy woo gu ànd ak diggë. Ca jamono jooju turam moo doon Abaraam, ndaxte kenn ci misaalu jekkoo ju kóllëreg mooy soppi tur. Turu Abaraam soppi nañu ko ci ñetteelu jéego yi ci ñent yi yu kóllëreg gi.

Ndax Yàlla bi mu digee Ibraayma, gannaaw amul ku ko gën a màgg mi mu mana waat ci turam, mu waat ci boppam, naan: “Ci dëgg maa lay barkeel barkeel, te maa lay jurloo jurloo.” Noonu, gannaaw mu muñ ak yàgg, mu jot li ñu ko dige woon. Ndax nit ñi, ci dëgg, dañuy waat ci turu ki leen gën a màgg; te waat gi ngir dëggal moo leen di mujjal bépp werante. Ci loolu, Yàlla, bi bëgg a won gën a wér waay-don yi di waa dig ba ne xelu pexeem du soppeeku, mu dëggal ko ak waat; ngir nu, jaarale ko ci ñaari mbir yu sax te duñu soppeeku, ci yi Yàlla mēnu ci fen, nu am ndimbalu xol bu dëgër, nun ñi daw ngir wut kiiraay, ngir jàpp ci yaakaar ji ñu tēral ci sunu kanam; te yaakaar jooju moo nu di langaru ruu, lu wóor te taxaw, te di dugg ba ca biir kērag sànga ba ca biir yére ba; fa la jiituwaay bi dugg ngir nun, mooy Yeesu, mi nekk Saraxalekat bu Mag ba fàww, ci ni Melkisedeek. Héber 6:13–20.

Woote bi nekkoon yoon wi Yàlla digoon Abram, te Mu yokk ci benn seedeel bu ñaareel ak “giñ” ga ko topp. “Giñ” ga ko topp, ñetti wàll la woon. Gannaaw wooteb dig, mi nekkoon jéego bu njëkk, jéego bu ñaareel, bu ñetteel ak bu ñeenteel yi mooy dëgg-dëgg kóllëre gu ñetti wàll, yu Yàlla def ak xeet wu Mu tànn. Ci Njálbéen 15, Yàlla dagg na kóllëre gi ci anam gu resmi, ci jëf ju am solo lool, fa Yàlla rekk jaar ci diggante jur yi ñu xar, di digante ak xalisul ne dina jox askanu Ibraayma suuf. Suufu Dig ba dafa tektale woon suuf si nekk ci diggante ñaari dex; dëxu Misra ak dëxu Efraat. Jéego bu njëkk ci kóllëre gu ñetti wàll gi, dafa ëmbal ab taqal bu jub ci misaalu yonent yi ci ñaari dex, ak lépp lu ci màndarga mi boole. Bu waxu Yàlla jubbantee ci dëxu Ulai ak Hiddekel ne ay xew-xew yu nekk léegi ci yoonu mat, ñaari dex yooyu da ñoo amoon misaal ci yonenteb Abram. Tēralin wi nekk na ci diggante ñaari dex yi Abram, te bu ñu leen boole ak ñaari dex yi Daniel, ñoo di ñeenti dex, ndaxte baatu Almasi mooy baatu ndox mu bare.

Bés ba ci fan boobu, Boroom bi fas na kóllëre ak Abram, ne ko: “May na maa jox sa askan wi suuf sii, dale ko ci dëxu Misra ba ca dex gu màgg ga, mooy dëxu Efrat: waa Keneen, ak waa Kenis, ak waa Kadmon; ak waa Het, ak waa Peris, ak waa Refaim; ak waa Amoreen, ak waa Kanaan, ak waa Girgaas, ak waa Yebus.” Génèse 15:18–21.

Suffu gi ñu digoon Abram mooy àddina bépp, te loolu feeñ na ci fukki buur yi ci fan yu mujj yi, waaye ci fan yu njëkk yu kóllëre gi deesoon na ko bind ni fukki xeet, waaye du woon ay buur. Juroom-ñeent-fukk ak ñent junniy nit ñi dinañu am ankaale ak àddina bépp. Noonu àddina dina

dugg ci yoonu nattu bi jëm ci gaññug jaamu Dibeer, ci biir nguur gu benn ci àddina si yépp, te muy doxal ci jubalug jigéen ju ndaw deret wu xonq ji nekk ci Peeñug Yowaana fukki juróom-ñaareel, moom miy nguuru ci kaw fukki buur yi ci suuf si. Ca mbirum Abram nag, melokaanu kër Yàlla ak réew mi ci nataalu rab wi feeñ na ci dexu Misra, te mooy màndargay politike réew, ak dexu Babilon, te mooy màndargay politike kër Yàlla.

Gannaaw loolu yépp, kàddug Boroom bi dikk na ci Abram ci njël, ne,

Bul ragal, Abram: Man naa la saxaam, te sa pey gu réy lool.

Noonu Abram ne wax ne: Boroom bi Yàlla, lan nga maye ma, gannaaw maa ngi dem te amuma doom, te ki saytu sama kër mooy bii Eliyeeser waa Damaas? Noonu Abram ne: Xoolal, joxoo ma xeeb; te xool, ku juddu ci sama kër mooy sama ndonal. Te xool, kàddug Boroom bi dikk na ci moom, ne,

Kii du nekk sa ndonoy; waaye ki di génne ci sa boppu bëñ-sell, mooy nekk sa ndonoy. Noonu Yàlla génne ko bitim-rew, ne ko: “Xoolal léegi jëm ci asamaan, te waññi biddéew yi, su fekke ne man nga leen a lim.” Mu ne ko: “Noonu la sa njaboote di mel.”

Te mu gëmmoon na Boroom bi; te Mu jàpp ko ci moom ni jub. Te Mu ne ko,

Man naa di Boroom bi mi la génne woon ca Uru bu waa Kaldé yi, ngir may la suuf si, nga jagleel ko.

Mu ne ko: “Sang bi Yàlla, naka laay xam ne dinaa ko moom?” Mu ne ko,

Jox ma nag wu ëtt gu am ñetti at, ak ab janax ju jigéen ju am ñetti at, ak ab xarma bu góor bu am ñetti at, ak ab pitax, ak ab ndawum pitax.

Mu jël lépp yooyu ci moom, daldi leen dagg ñaari xaaj yu yem te def kenn ku nekk jàppanteek moroomam; waaye dagguloon na picc yi. Bi picc yu réy ya wàccee ci kaw yaram ya, Abram dàq leen. Bi jant biy suux, nelaw gu xóot daldi wàcc ci Abram; te gis, tiit bu mag gu lëndëm gu tar daldi ko dal. Mu ne Abram,

Xam ne, ci lu wóor, ne sa askan dina nekk doxandéem ci suuf su dul seen moom, te dinañu jaamu ñoom; te dinañu leen sonal diirub ñeenti téeméeri at; te itam xeet woowu, yi ñuy jaamu, dinaa ko àtte; te gannaaw loolu dinañu génn ak alal ju bare.

Te nga dem ci sa baay yi ak jàmm; dees na la suul ci mag gu baax.

Waaye ci ñetteelu maas gi, dinañu dellusi fi; ndaxte tooñu Amoréen ya matagul ba tey.

Te mujj na ne, bi jant bi suuxee ba leer, te lëndëm daldi, gis, ab furnaas buy sax ci saxar ak ab làmp buy tàkk buy jaar ci diggante yajja yooyu. Génèse 15:1–17.

Ki waroon na doon Musaa ak doomu Israayil yi njiite guddi ci ndonn bu safara, te bëccëg ci niir, mooy ki jaaroon diggante xaaj yuñ “dagg” ya, mel ni forno bu saxar ak làmp bu tàkk.

Te Yàlla ji doxoon na leen jiitu ci bëccëg ci benn ndank ndox mu niir, ngir jiite leen ci yoon; te ci guddi ci benn ndank safara, ngir may leen leer; ba tax ñuy dox ci bëccëg ak ci guddi: Moom

dindiwul woon ndank ndox mu niir ma ci bëccëg, walla ndank safara ma ci guddi, ci kanamu nit ña. Esodu 13:21, 22.

Làmp bu doon ak forno bu saxaar di teye dafa mel ni taxawaayu niir walla safara, te muy wone benn mbirum yonent gu jëkk gi ci ñetti jéego yi jëm ci Yàlla di taxawal kóllëre gi ak Abram. Saar bi tàmbalee ak baat yii: “Bul ragal,” ndaxte ndigtelu malaaka bu jëkk bi mooy: ragal Yàlla; te ñi mel ni Abram, ñiy ragal Yàlla, duñu soxlaa ragal Yàlla. Am na ñaari xeetu ragal, ndaxte am na ñaari xeetu nit.

Ci biir ba ci xët wa kóllëre gi, Abram gëm Yàlla, te ñu jàpp ko ci moom ni mooy njub. Ñetti malaaka yi da ñuy méngoo ak liggéeyu Xel mu Sell mi, ni Yowaana waxe ko, moom miy jàngale ne Xel mu Sell mi di dëggal nit ci ñetti mbir: bàkkaar, njub ak àtte. Jikko yooyu méngoo nañu ak ñetti malaaka yi; noonu gannaaw bu ragal Yàlla feeñee ci xët wa kóllëre gi, ba noppi ñaareelu jéego ji di njub, ñu xamle ko, ngir mu toppanteek yëgle àtte bi, te loolu mooy ñetteelu liggéeyu Xel mu Sell mi ak yëgleb ñetteelu malaaka bi. Jëgëg bu njëkk ci kóllëre gi doon misaalu yëgleb malaaka bu njëkk bi, te booba yëgle boobu dafa doon saa su ne ab faraktaal bu mboolem ñetti yëgle yi. Ñetti jéego yi ci yoonu kóllëre gi, dañuy tegtal ñetti malaaka yi ci Peeñug Yowaana fukki ñeent.

Gannaaw ñu jàppe Abràm ni ku jub, muy màndarga malaaka ñaareel bi, mu waajal sarax, ndaxte sarax gi dañuy ko waajal laata ñetteelu jéego njàtte ba. Sarax boobu dafay tektal saraxu Lewi yi ci Malaki ñett, bi ñuy yékkati ni ràññee. Naka la ñetti jamono yu ñeent-fukk at ci dundug Moyis di tektal yëgle yi ñetti malaaka yi, noonu itam, ñeent-fukk at yu njëkk yi ci dundug Moyis am nañu ñetti jéego yépp ci yëgleb ñetti malaaka yi.

Fu seede Musaa tàmbalee ci seedeem mooy ak ay waajuram yi ragal Yàlla, (jàngat bu jëkk bi), te loolu topp nañu ko ak nattu gu aju ci gis-gis. Jàngat bu ñaareel bi itam dafa yor nattu gu aju ci gis-gis, ni mu ame woon ci Daniel saar bi benn, ba Daniel jëkk a ragal Yàlla te bañ a lekk ñam wu Babilon, te gannaaw loolu ñu nattu ko ci kaw melokaanam gu bëññ. Noonu ci Daniel, nattu gu ñetteel gi moo doon ñetti at gannaaw loolu ci loxo Buur Nebukadnesar, miy ndigal Buur bu bëj-gànnar ak yoonu Dimaas, te loolu mooy yëgleb malaaka bu ñetteel bi.

Waajuram Musaa ñoo ragal Yàlla, teg ko ci benn gaal gu ndaw ci ndox mi, te doom ju jigéen ju Firawna dafa nekk ñu ko jiite ngir mu gis li xewoon, ba noppi joxe àtte bu tax ñu musal xale bi. Tàmbaliwaayu dundug Musaa dafa doon misaal gu kóllëre gi Yàlla fas ak nit ñi, te gannaaw loolu, jaarale ko ci Musaa, Yàlla fas itam ab kóllëre ak xeet wu tànn wu mu tànn ci biir nit ñi. Kóllëreg Nóoyin ak nit ñi moo teewal mbooloo mu mag mi, te kóllëreg Musaa ak benn xeet wu tànn mooy ñi téeméer ak ñeent-fukk ak ñeenti junni. Sarax si Abràham waroon a joxe ngir dëggal kóllëre gi dafa yeboon màndargay kóllëreg Nóoyin, ni ko Musaa itam yebee, moom mi matale woon yóonentug Abràham ay xarnu gannaaw.

Sarax bi dajale juróomi xeetu mala yu wuute: nag wu am ñetti at, bëy bu jigéen bu am ñetti at, xar mu góor mu am ñetti at, pitax ak ndaw ub. Picc yi desoon nañu mat sëkk, waaye nag ba, xar mu góor ak bëy bu jigéen ba ñu “dagg” leen ñaari xaaj. Sarax bi di misaal yékkatiñu benn raaya ngir muy tektal gu gisukaay ci fan yu mujj yi ngir nit ñi. Tektal gu gisukaay gi ñu joxoon doomaju

Farao jigéen mooy woon xale bi, Musaa, ci gaal ga. Gaal ga dafa nekk misaalu juróom-ñaar ñi ci gaal ga. Limu “juróom-ñett” déggoo nañu ko ne mooy benn ci melokaan yu yonent yi ci raaya gi ñeel téeméeri ñeent-fukk ak ñeenti junni. Bu ngeen seetee juróomi mala yi ñu saraxal te dagg ñetti ci genn-wàll, kon sarax seen dafa doon juróom-ñett xaaj, ni Noowa doon misaal, te ginnaaw loolu ñu dëggal ko ci saraxu Abaraam.

Juróomi juróom-ñett yi, bu ñu leen xàjjale naka Yàlla santaane, dañuy tekki limub “juróom-ñett,” te ci loolu dañuy tegtal yooyu bakan yi ci mujju àddina, yi “juróom-ñett” bakan ya ca gaal ga doon misaalal. Mandargay xarafal gi, mi di ñaareelu jéego ci kóllère gu ñetti wàllug Abram, war nañu koo jëfandikoo ca bésu “juróom-ñetteel” bi gannaaw juddu; te wér-gi-dëpp gi soppeeku na ko sóobu ndox, mi di misaalal dekki Kirist, mi amoon ca bésu “juróom-ñetteel” bi. Limub “juróom-ñett” mooy kenn ci melokaani kóllèrey Nóge ak Muusaa, te dañuy misaalal téeméeri ñent-fukk ak ñent-fukk ak ñaar-fukk ak ñent-junni ñi ñuy yékkati ngir doon sarax bu mandarga, te ñoom ñooy “juróom-ñetteel” bi bokk ci juróom-ñaari.

Juróom juróom mala yooyu dañuy tegtal juróom ñaari janq yu xel mu baax, yi ñuy misaalal ci “juróom ñett” ga nekkoon ci gaalug Nuhu ga; dinañu jáll ci àddina ju yàgg jii dem ci àddina ju bees—te duñu gis dee.

Saraxetu Abram doon sarax yu sell la woon, ndaxte bépp rab wu nekk ci sarax si rab wu set la woon, te ñoom ñépp boolee dañuy tegtal rab yi gën a mag yi ñuy jëfandikoo ci sarax yu lakk yépp. Baatu malaaka bi jëkk am na ndigal li ñuy jaamu Ki Bind, te rab yi gën a mag ci sarax yi ci liggéeyu kër-yàlla, mi war a taxaw bi yëngu yonent bi ñu waxoon ci Abram mattee ci jamonoy Muuse, dañu leen sàkk ngir nekk saraxu jaamu, te itam di misaal woo malaaka bi jëkk ngir jaamu Ki Bind.

Saar bi fukki wax na bu leer ne: “Bés boobu Boroom bi def na kóllère ak Abram.” Loolu moo di jëf ju njëkk ci ñetti jëf yi di misaal ñetti malaaka yi ci Peeñu gi ñent-fukki ñaari. Jëf ju kóllère ji ci Njálbéen gi fukk ak juróom di tegtal yégleb malaaka bu njëkk bi ci Peeñu gi ñent-fukki ñaari, te gannaaw loolu am na malaaka bu ñaareel bi, bi ñu misaale woon ak ñaareelu jëf ju kóllèreb Abram gi nekk ci Njálbéen gi fukk ak juróom-ñaari.

Ci ñaareelu yoon bi, turu Abram soppi na ba Abraham. Abram tekki na ne “baay bi kawees na ko,” te Abraham tekki na ne “baayu xeet yu bare.” Ci wooteb Abram, joxeef nañu képp-képp digg-bu mu nekk xeet wu màgg, waaye dige boobu ñu ko dëggalul ba kera muy turam soppi. Noonu la nekk baay bu njëkk bu askan wu tànn waññiku kóllère. Yoonu jëf ju topp jëfandikoo na waxtu ndawel ñetteelu malaaka bi, ndaxte Abraham nattu nañu ko ci saraxal Isaaxa, te loolu dafa melaloon bant bi, te bant bi melaloon 22 Oktoobar 1844, te loolu itam melaloon yoonu Dibeer bi — muy ndawel ñetteelu malaaka bi. Jéego kóllère gu ñetteel googu mat na ci 22 Oktoobar 1844, te ñu koy wone ci Njálbéen 22.

Ci ñaareelu jéego bi, mooy yéglebu ñaareelu malaaka bi, fa turu Abram soppeeku, te sasugu xaraf bi taxawaloo muy “mandarga” askanu kóllère ak seen diggante ak Yàlla. Ci moomeel yéglebu ñaareelu malaaka bi la askanu Yàlla diñu leen tēj. Yékkati nañu leen ni banneex ci yéglebu ñetteelu malaaka bi, bi ndigalu Dibesër bi di ko tegtal, waaye tējees nañu leen ci jamono ji jiitu ndigalu

Dibesër bi, te ci taariixu Millerite bi, loolu dina doon, balaa bunt bi tëjoo 22 Oktoobar 1844.

Noonu itam la ci ñetti ndigal yi génne Babilon te tàmbali yëgleb at yu 2300, yi jeexee ca ñëwukaatu malaaka bu ñetteel ba, 22 Oktoobar 1844. Kër Yàlla ga matal nañu ko ci jamonoy ñaareelu ndigal bi, gannaaw bu njëkk bi, waaye bala bu ñetteel bi. Sampu taax yi dafa amoon ci jamonoy bu njëkk ndigal bi, te tabaxu kër Yàlla ga matal nañu ko ci jamonoy ñaareelu ndigal bi. Bu ñetteelu ndigal bi ci atum 457 BC moo tàmbali at yu 2300 yi, fekk ndigal boobu ci boppam delloo woon Yawut ya nguurug réewam. Ca ñetteelu waymark ba, am na nguuru gu ñuy taxawal, ni ko delloo gi nguurug réewam diir ci bu ñetteelu ndigal bi te yékkatug mbooloom gëmkat yu not ak ndam di benn ràññeeñ ci ndigalu Dibéer.

Ñetteelu ñatte dayo woon ñetteelu malaaka bi ci takk gi bésub 22 Oktoobar 1844. Jabar ji moo war a waajal boppam balaa takk gi, waxuma ci biir takk gi. Tàmmeelug téeméeri ñeent fukki junni ak ñeent junni nit ñi mat na balaa yoonu Dibeer, ci jamono jii yonent ci waxu yonent di ko tektal ni mooy nattu nataalu rab wi. Ñu xamle nañu ne nattu nataalu rab wi mooy nattu bi nu war a jaar balaa waxtuw nattu gi tëj.

“Boroom bi wone na ma bu leer ne nataalu rab wu bon bi dina sosu laata nga yiw te, ndaxte mooy doon nattu gu mag gi ñeel askanu Yàlla, gi ñuy doge seen pegu àddina bu dul jeex ci moom. Sa taxawaay dafa mel ni jaxasoo gu ànd ak ñàkk déggoo lool, ba am ñu néew rekk ñuy nax.”

«Ci téere bi ci Peeñu Yàlla 13, wonees na ko bu leer; [Peeñu Yàlla 13:11–17, ñu bind ko].»

“Lii mooy nattoo bi nit ñi Yàlla bokk war a jàll bëgg añañ leen màndarga. Nèpp ñi wone seen takku ci Yàlla ci topp ay yoonam, te bañ a nangu ab sabbat bu dëggul, dinañu taxaw ci suufel baanderu Boroom bi, Yàlla Yehowa, te dinañu jot màndargay Yàlla miy Dund. Waaye ñi dëddu dëgg gi jóge asamaan te nangu dibeeru dund Sabat bu dundeele, dinañu jot màndargay rab wi.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Bunt bi tëjje ci 22 Oktoobar 1844, di wone bunt biñ tëjje bu melo ak bi ci yoonu Dibeer. Magg ak Jigéen White wax na ne nattu naqaru rab wi mooy nattu bi nu wara jàll “bala” waxtu yégley yi jeex, te itam mu wax ne nattu boobu mooy fu ñu dogale sunu àddina gu dul jeex. Bala yoonu Dibeer, jabar ji defar na boppam ngir jekk, te loolu dafa soxla mu am mbubb mu yoon, mbubb mu war a setaliku ci safara sell yi ñuy watey ndawsiit bi Yonnente Kóllère gi. Tàmme gi ñu ko di teg bala céet gi, te gannaaw loolu céet gi am ci yoonu Dibeer.

Suur White wax ne lëral ne, lakk bi mooy dëkk ci dëgg gi, ci xel ak ci ruu. Mu yokk ci ne, “bu” nit ñi Yàlla moomeesee leen lakk, “kon” yëngu-yëngu àttey Yàlla dina ñëw. Yëngu-yëngu boobu mooy àtte yi di tambalee ca suux ba tudd ci Apocalypse fukk ak benn, te mooy yoonu Dimaas ci États-Unis.

Tempu Millerite bi mat na ci “Midnight Cry,” te wone ne sañ-sañ biñ koy teg di jiitu ñetteelu waymarku àtte. Ci kóllère Abraham, ñetteelu jéego àtte mooy Isaac ci tundu Moriah, te mu melal du rekk Kirist ci bant ba, waaye itam saraxu Lewit yi ci Malaki ñett.

Te mooytoog ni melax buy setal xalis; dina sellal doom yu Lewi, te safara leen ni wurus ak xalis, ngir ñu man a jébbal Boroom bi sarax bu jub. Noonu saraxu Yuda ak Yerusalem dina neex Boroom bi, ni ci fan yu jëkk ya, ak ni ci at yu yàgg ya.

Te dina jege ci yéen ngir àtte; te dinaa ne seede bu gaaw ci kaw jibar-yéef yi, ak ci kaw njaaloo yi, ak ci kaw ñiy giñ fen, ak ci kaw ñiy tooñ surga yi ci seen pey, jigéen ñi seen jëkkër dee, ak ñi amul baay, ak ñiy wëlbat doxandéem bi bàyyi ko sañ-sañam, te ragalewuñu ma, wax na Boroom gàngoor yi. Malaki 3:3–5.

Gannaaw gi weesu, sarax bi dina nekk “booba” ni ci fan yu yàgg ya, te sarax bi dañuy waajal ci yépp bu mujjub àtte bi, ndaxte booba la ñu di jàppale Leewi yi ñu setal te waajal leen ngir ñu doon sarax, ci jàmbaar ak janq yu ñàkk xel yi Kirist di doon “seede bu gaaw ci seen kaw.” “Seede bu gaaw” boobu mooy “seede bu takku ci jàngu Laodise,” mi sànni Sebna ni mburu-ndaw ci tool bu sore, te miy réccu Laodise yi ni xobare gu fees, génne leen ci gémminam. Tasare pepp ak ñaax mi dina gaaw, ndaxte yëngu-yëngu yu mujj yi yu gaaw lañu. Yonnenta bu gaaw boobu mooy Ki ñëw ci saa si ci kër Yàllaam ci Malasi ñett.

Yékkati sarax bi ci Malaki nekk “ni ca ay fan yu jëkk ya,” mooy yékkati raayaayu téere bu 144,000 ña; mooyoon yékkati saraxu ñaari mburu yu yëngu yu Pentekot; mooyoon yékkati jaan wi ci bant bi ca màndiñ ma; mooyoon it yékkati Almasi bi ci bant ba, te mooyoon it yékkati Shadrak, Meshak ak Abednego ci safara su tàkk sa baax ak Almasi, bi àddina bépp di waaru te di yéemu; mooyoon it bind ak siiwal tableau 1843 bi, ak njariñ li ñu doon bëgg ci tableau 1850 bi.

Ca nekkoon ci ñaareelu jëfandikoo kóllëreg Ibraayma lañu samp tey sàkku yoonu xaraf gi, ba mu nekk màndargay kóllëreg gi. Ibraayma, wuuteek Musaa, dagg na ko ci saa si Isaaxa; noonu bi mu ko yéegalee ni sarax ci ñetteelu jéego ba, Isaaxa dafa doon a teewlu màndargaa gi. Màndargaa googu, ci gannaaw, sóoppeeku na ak sóobu ndox, te ñoom ñaar ñépp di seede yu ñaar ngir màndargay bant bi.

“Lan mooy màndarga Yàlla miy dund, bi ñuy teg ci jëww yi ci kanamu ay nitam? Mooy benn tektal bu malaaka yi, waaye du bët yu nit, man a jàng; ndaxte malaaka miy alag war na gis tektalu njotug jot ci njubte gi. Xel mu am njàngte gis na màndargay bant bu Kalwaar ci doom yu góor ak yu jigéen yi Boroom bi nangu ngir nekk ay doomam. Bàkkaar moy jàdd ci yoonu Yàlla dindi nañu ko. Sol nañu yéré céet gu céy, te deggal nañu te takku nañu ci santaane Yàlla yépp.” Manuscript Release, number 21, 51.

Ci jëkk ci kóllëre gi nekk ci Njálbéen yu njëkk fukk ak juróom, ab yeneen waxtu bu jaaral ci 400 at yu jaamkatñuñ lañu firndeel, te Pool wax na ne benn diir boobu mooy 430 at. Njàngum Pool mi tàmbalee ci woote bi nekk ci Mukk fukk ak ñaar, ndaxte dafa boolee itam waxtu gi Abram doon doxandéem. Bu ñu ko xoolée bu baax, 400 at yi ci seen diggante ak 30 at yi mooy benn meloo mandarga bu Pool sampu, te 400 at yi Abram sampu mooy beneen mandarga. Kon nag, lan mooy lu diiru 400 at di tektal, te lan mooy lu diiru 430 at di tektal, te itam lan mooy 30 at yi di tektal?

Boroom yi xam-xam bi wonnañu bu baax ne ñaari téeméeri at ak fanweer yi mën nañu leen séddale ci ñaari diir yu benn teemeer ak fukk ak juróom-ñett at: diir bu njëkk bi amul njàqare ak jaam; diir bu ñaareel bi mooy jaam.

Abraam dugg Kanaan ba am 75 at, te Isaaxa juddoo ba Abraam amee 100 at (25 at gannaaw loolu). Yàqub juddoo ba Isaaxa amee 60 at, te Yàqub dugg Misra ba mu amee 130 at. Loolu matal na 215 at ci Kanaan ak 215 at ci Misra, muy 430 at yépp. Ci taalibé waxu yonent bi, loolu joxe na ñaari seede yu joge ci ñaari màndarga kóllère, ngir Pool, ni ci Abràm itam turam soppeeku woon na. Pool moom ràññee na 430, te Abràm 400. Matug “rëdd ci kaw rëdd” gu ñaari yonent yu jëmale ci jamono, yi bokk benn diggante, ñu ngi ànd ak njëlbéenu njëkk ju kóllère, ji jiitaloon taxawu xeetu Yàlla bu tànn.

Bi Kirist bi ñewee ci jaar-jaari nettali gi ngir dëggal kóllère gi ak ñu bare ñi ci benn ayu-bés, booba ayu-bés dafa tegu woon ci ñaari yonent-yàlla yu jëm ci jamono te dañoo boole. Yonent-yàlla bu ati ñent téeméeri ak fanweeri (430) bi Pool wax, man nañu ko xaajale ci ñaari xaaj yu yem, ni ko mel ak ayu-bésu Kirist bi. 215 at ci Kanaan topp ci 215 at ci Misra, di misaalu seedeel Kirist ci boppam di nit ci 1260 fan, topp ci 1260 fan yu seedeelu Kirist ci nit-kikoomu taalibeem yi. 2520 fan yi Kirist dëggale kóllère gi itam dañuy tegu ci juróom-ñaari yoon yi di “xuloo kóllèreem.”

Diggante 723 baat ci jamono jiitu Kirist ba 1798 am na 2520 at, te yooyu at xaaj nañu leen ci ñaari xàjji yu 1260 at, di mel ni bokku-xeeru yéefээр gi daan taccu kër Yàlla ak mbooloo mi diirub 1260 at, gannaaw loolu paapalite gi itam di taccu kër Yàlla ak mbooloo mi diirub 1260 at. Digggu ayub Kirist mooy bant bi, te diggu ay baat bi (538) jur na 1260 at yu seede gu yéefээр, topp ci 1260 at yu seede gu yéefээр yu jóge ci taalibey paapal bi ci yéefээр. Bi nguug yiw gu Kirist joxee kàttan ca bant ba, loolu doon na misaal bu 538, ba nguug antikirist bi jotee kàttan. Ca bant ba, Israyil gu dëgg gi ñu bàyyi ko, te Israyil gu xel mi tàmbali. Ci 538, yéefээр gu dëgg gi ñu bàyyi ko, te yéefээр gu xel mi tàmbali.

Yoonu Abram bu ñent téeméeri at yi, mooy itam ñeent téeméeri ak fanweer at. Benn yonent la, waaye ñu wone ko ci ñaari symbole yu kóllère. Ñaari yonenti waxtu yooyu, yu bokkante, dañuy xamle jaamono ak goreelug xeetu Yàlla, yi war a mat ci njëlbéenu jaar-jaaru kóllère Israa’il gu yàgg ga. Ci mujju jaar-jaaru kóllère Israa’il gu yàgg ga, am na benn yonent bu waxtu buy ténku ak beneen, ci digganteb bés ngir at, ba tax mu xamle ñaari yonenti waxtu yuy dëgéral goreel ak jaamono.

Ci diggante jaar-jaaru njëlbeen ak mujjug Israayil gu yàgg ga, danuy gis Daniyeel ci njaamug Babbiloon. Ci moomeel jaar-jaaru kóllère googu, gi màndargaal jaam ak digeb musal, la waxi yoon wi boole jaar-jaaru kóllèreu Israayil gu yàgg ak jaar-jaaru kóllèreu Israayil gu bees di tëral. Ci téereb Daniyeel, ñaari waxi-jamono yu ci yoon ñu fàttaliku. “Ngiñ” gi ci “juróom-ñaari yoon” yi Muusaa wax ci Lewi 26, dañu ko fésal ci Daniyeel 9/11, noonu itam laaj gi nekk ci Daniyeel 8, aaya 13, miy jur tontu bi nekk ci aaya 14, bi di ràññeeleen waxi yoon wi ci 2300 at. “Ngiñ” gi, su ñu ko xàjjal, mooy “rëbbug Muusaa” ci Daniyeel 9:11; bi ñu ko matalee ci atum 677 B.C. ci kaw nguug gu bëj-saalum, mu jeex 22 Oktoobar 1844, ni mu deme ak 2300 at yi. Ñaari tasaaroo yi ci 2520 dañu nekk ci laaj gi ci aaya 13, te tontu aaya 14 mooy 2300 bi.

Ni ko Móyse, alfa bi ci jaar-jaarey kóllère waxtu kóvenan Israyil bu yàgg ya, te ni ko Kirist, omega bi ci jaar-jaarey kóllère waxtu kóvenan Israyil bu yàgg ya, noonu itam jaar-jaarey alfa bu njëkk ci Israyil gu bees gi dafa boole woon ñaari waxi-profesi bu waxtu yu lëkkaloo. Benn dafa mel ni

mooy jaamute ak ngirndam, ka ca des mooy goreel. Xaajale at yi 430 ñaar ci ñaari ay diir yu yem ci jaar-jaarey alfa bu Israyil bu yàgg ya dafay misaalal xaajale gu profesì ga di jëfandikoo, te gannaaw gi mu dellu ci ayubis bi Kirist dëggalée kóvenan gi, ak diiru àtte ngir xarab kóvenan gi bi ñu xaajale ci ñaari ay diir yu yem, loolu mooy wone ñaari seede: ne jaar-jaarey alfa bu Israyil gu bees gi dina am itam benn taxawaayu profesì bu ni mel. 2520 at ak 2300 at yi jeexandoo benn bësub jeexital, dañuy joxe ñetteel seede bu ñaari waxi-profesi bu waxtu yu lëkkaloo, te ñoo yor benn profesì bu ñu xaajale bu yem ci digg ba.

Ñetti seede yoon na nit ku am xel mu yaakaar ne bu Boroom bi duggee ci kóllère ak téeméer ak ñeent-fukk ak ñeenti junni ñetti-fukk ak ñeent ci taarixu omega bu Israayil bees bi, dina am ñaari waxi yonent yu jaxasoo ci waxtu yonent, ak ab diir bu ci yokk te ñu séddoo ko ñaari xaaj yu yem; waaye loolu manul nekk, ndaxte bi Boroom bi duggee ci kóllère ak Israayil bees bi, yékkati na loxoom jëm asamaan te yégle ne waxtu du weesu.

Kóllère giir ñaari téeméer ak ñeent-fukk ak ñeent junni nit ñi, dañu ko tektal ci ñaari mburu yu ñuy yëngël yu saraxu njëkk meññu pepp. Sàmmu yoon-wax ju bindu ci ñetti seede, te gannaaw loolu ñaari seede yu amul melo wu xeetu jamono jëmm ci waxu yonent, feeñ na ci saraxu Abràm: nag wu jigéen, mu sédd ko ñaari wàll yu yam; bëy wu jigéen, mu sédd ko ñaari wàll yu yam; ak xar-mam yu góor, mu sédd ko ñaari wàll yu yam; te gannaaw loolu, jàngoor ak put.

Ñetti jëfandikoo yi ñett yu njëkk yépp amoon nañu ñetti at ci seen misaal, te loolu di wone ne ñoom dañoo teewal ñetti sarax yi amoon waxtu wu yonent. Du yeneen rekk ne ñetti sarax yooyu yépp amoon nañu waxtu wu yonent, waaye itam kenn ku nekk ci ñoom amoon na waxtu wu yonent wu ñu séddale woon ci ñaari jamono yu yam. Pitiuru ak ndoxandikatu pigeon amuñu benn at bu ñu leen booleel, waaye dafa doyyoon rekk ñu nekk ndaw, ndaxte ñoom dañuy teewal maas bu mujj bi ci nit ñi bokk ci kóllère, bi ñuy teewale ak ñaari picc, walla ñaari juróom.

Ñaari juróomi yi dafa mel ni mbooloo mu réy mi ak ñaar-fukk ak ñent-fukk ak ñeent-junni ñi, waaye ñaari picc yi am nañu benn tekkiin bu topp. Picc bu ñuy wax pijon mooy benn ci sarax yi ñuy joxe ci kër Yàlla ga, te bu ngeen seetee misaalu pijon bi ni sarax, lu ëpp ci yoon yi dafay tekki xeetu picc bu ñuy wax colombe; waaye pijon bi nekk ci saraxu Abram mi miy tegtal picc bu ndaw lool ba amagul xob, walla gën ca lool, picc bu ñu rocci xobam. Ci ipele gii bu yonent, ñaari picc yi mooy ble ak gàllaay.

Ci bés yu mujj, deñuy yékkati ràññee bi ba ci asamaan ni picc, te dina am ci jamono jooju sax la ñaari picc yu sobadi di yékkati ñaawteef te toogël ko ci kaw gangunaam gi ci Sinar.

Noonu malaaka mi doon waxaat, génna, ne ma: “Yékkal léegi sa bët yi, te xool lii miy génna.” Ma ne ko: “Lan mooy lii?” Mu ne ma: “Lii mooy ab efa buy génna.” Mu dolli ne: “Lii mooy seen melokaan ci kaw suuf sépp.” Te gis, yékkati nañu benn pees bu rëy buy plomb; te lii mooy jigéen ju toog ci diggu efa ga.

Mu ne: «Lii mooy ñaawteef.» Mu sànni ko ci biir efa ba; te mu teg fegu lead bi ci gëmminam.

Noonu ma yékkati samay bët, xool, te gis naa ñaari jigéen yu génna; ngelaw ga nekkoon ci seen laaf, ndaxte amoon nañu laaf yu mel ni laafi cigóñ; te yékkati nañu efa bi diggante suuf ak

asamaan. Noonu ma wax malaaka mi doon wax ak man ne ko: “Fan lañuy yóbbu efa bii?” Mu ne ma: “Ngir tabaxal ko kër ci réewu Sinaar; te dees na ko sampu, teg ko fa ci kaw taxawaayam boppam.” Sekarya 5:5–11.

Papote bi, mi ñu tekki ni “lu bon,” walla ni Pawulo waxee ko ne “ki bon kooku,” jot na ci gawaaram gu rey ga ca atum 1798, ba talentu kurus bu metti ñu teg ci kaw pañe bi mu toog. Gannaaw loolu, spiritisma ak protestantisma bu apostat dinañu ko yékkati te tabaxal ko kër ca Sinjaar, ci benn jamono boobu Yàlla jeexal na tabax kër ga Mu nar a yékkati ni bannéra. Ci Sakarja, bannéra bu fenn bi mooy jigéen ju bon ga, te bannéra bi dees na ko tektale itam ni pitax yu weex. Su boobaa àddina dina tànn diggante Room, mi di kërug teggin gu bépp picc bu setul te siblu, ak pitax bi, tektalug kóllère Yàlla ak nit ñi.

Noonu ak baat ci kàddu gu dëgër ne: Babilon bu mag bi daanu na, daanu na; te mu doon kërub ay seytaane, ak dëkkuwaay bu bépp ruu bu sobe nekk, ak paañ bu bépp picc bu setul teñu bañ. Peeñu Yowaana 18:2.

Kirist ne ci lu jëm ci dee gi ak dekkiwaayam ne: “Yàqleen kër gu sell gii, te dinaa ko yékkati ci ñetti fan.” Ñetti fan yooyu dañuy teewal ab jamono ju yonent yore, bi ñuy yékkati kër gu sell, ni ko deme woon ak Musaa, ak Kirist, ak ñi doon Millerites. Liñu laajoon Abràham ci saraxam, muy nag wu jigéen wu am ñetti at, ak bëy bu jigéen bu am ñetti at, ak xar mu am ñetti at, dafay teewal ne ci benn-benn ci ñetti taarixu kóllère yi nu ngi léegi xool, dees na yékkati ab kër gu sell. Kër gu sell gu mujj gi ci kóllère gi, mooy bu junni ak téémээр ak ñeent-fukk ak ñeenti junni, mooy bannere bi war a yékkatiku, mel ni kaalaama bu jëm asamaan. Looloo tax; nag wu jigéen ga, bëy bu jigéen ba, ak xar ma, ay rabu suuf lañu, te loolu di wone wuute gi ak picc yi di naaw ci asamaan. Kër gu sell gu kóllère gi ñuy yékkati ci mujjug jamono mooy bi Yerusaleem di yékkatiku ca kaw yépp tundu yi ak doj yi.

Bu ma tegtagul mboolem yépp ci ñetti jéego kóllère yi njëkk yi Abràm jël, ba léegi, mboolem xàjj yi nu seet ba tey am nañu seen moroom ci njàlbéen ak ci mujj gi Israayil yu yàgg ya, te itam ci njàlbéen Israayil bu bees bi. Won nañu ñetti jéego malaaka yi ci Peeñu ñent fukk ak ñeent ne, nekk nañu ci jéego kóllère bu njëkk bu Abràm. Fractal bi ñu gis ci ñetti malaaka yi te nekk ci jéego kóllère bu njëkk bu Abràm, dina gën a leer bu baax soo xam ne dinañu seet jéego kóllère bu ñaareel ak bu ñetteel bu Abràm.

“Juróom-ñett” saraxu Abrama yi dencul rekk sarax yu doon bokk ci xew-xewu kër Yàlla Musaa, waaye itam dañuy won te dëggal wàllu waxtu yonent yi ci nettali gi ñeel askanu kóllère Yàlla. Dañuy dëggal tambali ak muj gu Israayil nekk askanu tànn Yàlla, muy ci anam wu dëgg-wallaa ci anam wu xel.

430 ati Paul, mooy waxtu gu yonent buy xamal te duñu ko man a tas ci xel ak 400 ati Abram. Buñu leen tegale benn ci kaw beneen, dañuy génne ab diir bu ñetti fukki at, topp ci ñeenti téémээрi at. Fii la nuy yokk seen nettali ci mbind mi ci topp.

«Kàdduy wax ci yëgle yi ñu bind ci Kóllère gu Yàgg ga, mooy waxu Boroom bi ngir fan yu mujj yi, te dinañu am matal ni ko wóor, ni nu gisoon yàqub San Francisco.» Letter 154, May 26, 1906.

